

Remiss av Handlingsplan för hållbart markbyggande i ett föränderligt klimat

Sammanfattning

Det finns ett behov av en nationell handlingsplan för klimatanpassning och det är lovvärt att SGI har tagit initiativ till att identifiera problemområden och analysera åtgärdsbehov inom hållbart markbyggande. Boverket anser dock att det formella upplägget av förslag till handlingsplan är tveksamt och tillstyrker inte handlingsplanen i dess nuvarande utformning. Flera myndigheter tar fram handlingsplaner för klimatanpassning. En samordning av dessa handlingsplaner behöver ske.

Bakgrund

SGI har gjort ett ambitiöst arbete med att kartlägga behov och åtgärder avseende klimatförändringarnas konsekvenser för geotekniskt relaterade arbeten som hör till planering, projektering och byggande, förvaltning samt rivning och återställning. SGI har bjudit in de myndigheter som fått bidrag av SMHI för att ta fram handlingsplaner för klimatanpassning till träffar för avstämning. Även Boverket har fått inbjudan, men har tyvärr inte haft möjlighet att delta. Boverket har fått information om handlingsplanen av SGI i november 2016.

Det formella upplägget av handlingsplanen

Det finns ett behov av en nationell handlingsplan för klimatanpassning och det är lovvärt att SGI har tagit initiativ till att identifiera problemområden och analysera åtgärdsbehov inom hållbart markbyggande. Dock spänner förslaget till handlingsplan över ett brett fält där många aktörer inom samhällsbyggandet är involverade och har specifika ansvarsområden. Boverket uppfattar att SGI i handlingsplanen vill greppa hela samhällsbyggnadsprocessen. Att som enskild myndighet ta sig an att upprätta, följa upp och utvärdera en sådan "nationell" handlingsplan för hållbart markbyggande där centrala myndigheter, länsstyrel-

ser, kommuner och bransch med flera blir involverade är en för omfattande uppgift. Det kräver dessutom antingen utpekat uppdrag eller tydlig överenskommelse mellan samtliga parter. Handlingsplanen hade vunnit på och varit mer användbar om planen var koncentrerad till SGI:s egen verksamhet.

Boverket anser att det formella upplägget av handlingsplanen är tveksamt. För läsare av planen framstår det som oklart huruvida denna är ett internt arbetsdokument eller ett myndighetsgemensamt dokument. Handlingsplanen som den nu ser ut ger intryck av att SGI fördelar uppdrag till andra myndigheter. Detta har inte myndigheten mandat att göra.

SGI framhåller vikten av en fysisk planering som är anpassad till ett föränderligt klimat. Boverket saknar därför kopplingen till de regelverk som finns inom planering och byggande. Till exempel plan- och bygglagen (2010:900), plan- och byggförordningen (2011:338), Boverkets byggregler (2011:6) och Boverkets konstruktionsregler (2011:10). Boverket har tagit fram ett flertal rapporter kopplat till klimatanpassning som kan vara av värde för SGI, se bilaga.

Det grundläggande vid fysisk planering är att utgå från markens lämplighet utifrån det avsedda ändamålet, dvs. lokaliseringsprövningen. Denna vägleds av ett antal allmänna intressen som bland annat omfattar människors hälsa och säkerhet, jord-, berg- och vattenförhållanden samt risken för olyckor, översvämning och erosion som bland annat klimatförändringarna kan medföra. Både planläggning och byggande måste därför ta hänsyn till klimatförändringarna. Plan- och bygglagen innehåller ett uttryckligt hänsynstagande till miljö- och klimataspekterna.

Dessa allmänna intressen har fått ökad aktualitet med tanke på de klimatförändringar som handlingsplanen föreslår åtgärder för.

Boverkets förslag till fortsatt arbete

Boverket avstår från att lämna synpunkter på förslagen. Det behövs enligt Boverket ett betydligt mer omfattande myndighetsövergripande arbete för att nå samsyn om åtgärder för anpassning till ett föränderligt klimat. Det kan finnas anledning att fördjupa samarbetet framöver mellan olika myndigheter. Flera myndigheter har tagit fram eller håller på att ta fram handlingsplaner för anpassning till ett förändrat klimat. En samordning av myndigheternas handlingsplaner till en nationell plan bör göras. Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning vid SMHI skulle kunna vara en lämplig samordnare. SGI:s handlingsplan kan här vara ett värdefullt underlag.

Avslutning

Med anledning av ovanstående synpunkter avstyrker Boverket handlingsplanen i dess nuvarande utformning – SGI kan inte på sätt som skett ta fram åtgärder som rör andra myndigheters verksamhetsområden.

I detta ärende har avdelningschef Göran Persson beslutat. Planeringsarkitekt Mirja Ranesköld har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Sofie Adolfsson Jörby, planarkitekt Anna Gäderlund, jurist Jörgen Lundqvist, avdelningsjurist Anette Martinsson Lindsten, fuktexpert Olle Åberg och landskapsarkitekt Ulrika Åkerlund deltagit.

Göran Persson
avdelningschef

Mirja Ranesköld
planeringsarkitekt

Kopia till:

kerstin.konitzer@swedgeo.se

Bilaga:

Boverkets rapporter som har koppling till klimatanpassning.

- Miljö- och klimatanpassade byggregler – en förstudie.
<http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/miljo--och-klimatanpassade-byggregler/>
- Boverkets konstruktionsregler
<http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/boverkets-konstruktionsregler---eks-10/>
- Klimatanpassning i planering och byggande
<http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2011/klimatanpassning-i-planering-och-byggande/>
- Mångfunktionella ytor
<http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2010/mangfunktionella-ytor/>
- Låt staden grönska
<http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2010/lat-staden-gronska/>
- Bygg klimatsäkert
<http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2009/bygg-klimatsakert/>
- Bygg för morgondagens klimat
<http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2009/bygg-for-morgondagens-klimat/>
- Byggnader i förändrat klimat <http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2007/byggnader-i-forandrat-klimat/>

På boverket.se finns också en webbutbildning i Klimatanpassning i fysisk planering.